

ALGEMEEN:

Een urinekweek wordt verricht

- om een urineweginfectie met (potentieel) pathogene micro-organismen aan te tonen of uit te sluiten.
- om het aantal micro-organismen per ml te bepalen.
- om het gevoeligheidspatroon van de verwekkers te bepalen.
- om onderscheid te kunnen maken tussen kolonisatie en infectie (b.v. bij bejaarden, kinderen of patiënten met een verblijfskatheter).

MATERIAAL:

Bij voorkeur de eerste ochtendurine (plas) nemen.

Wanneer dit niet mogelijk is dan urine afnemen nadat drie uur niet geplast is.

Bij bejaarde patiënten en hele kleine kinderen is het onderscheid tussen kolonisatie, verontreiniging of urineweginfectie vaak moeilijk te bepalen. Eenmalige catheterisatie, onder steriele omstandigheden afgenomen, is dan de aangewezen methode. In uitzonderlijke gevallen is een blaaspunctie door de arts een alternatief. Urine uit een verblijfskatheter is ook bruikbaar indien de urine uit de katheter zelf wordt gepuncteerd en niet uit de verzamelzak.

Bij prostatitis heeft het de voorkeur niet een middenportie, maar juist de eerst geproduceerde urine op te vangen. Onderzoek van écoulement of ejaculaat geeft echter betere onderzoeksresultaten. Bijzondere micro-organismen als Chlamydia, Ureaplasma en Trichomonas kunnen eveneens prostatitis veroorzaken.

RICHTLIJNEN:

voor het nemen van urinemonsters zonder ingreep:

Het is voor het onderzoek van belang dat de urine die wordt opgevangen zo zuiver mogelijk is.

Daarom is het belangrijk dat de schaamstreek goed gewassen wordt.

Afname bij de vrouw:

De schaamstreek (omgeving en de binnenkant van de schaamlippen) goed wassen onder de douche of met een schoon washandje. Spreidt daarna met de vingers de schaamlippen (zodat de urine nietlangs de huid kan lopen). Het eerste deel van de urine laten weglopen, deze portie bevat celdebris en darmbacteriën. Daarna de container volplassen tot 1 cm. onder de rand.*

Afname bij man:

De penis (voorhuid teruggetrokken houden) goed wassen onder de douche of met schoon washandje. Schuif de voorhuid naar achteren. Het eerste deel van de urine laten weglopen en daarna de container volplassen tot 1 cm onder de rand.*

Het verkrijgen van urine bij mogelijke prostatitis (indien geen écoulement of ejaculaat)

Prostaatmassage is aangewezen, bacteriaemie is echter mogelijk. Na de voorhuid teruggetrokken te hebben, de glans wassen met water en zeep, afdrogen. De voorhuid teruggetrokken houden en urineren. De eerste portie van 15 à 25 ml opvangen in de urinecontainer.*

Het verkrijgen van urine bij zeer jonge kinderen

Genitalia wassen met water en zeep; droogdeppen met steriel gaas.

Door prikkelen of afkoelen van de onderbuik proberen "spontaan" urine te laten lozen; scheut opvangen in schoon potje of bakje en overschenken in urinecontainer.

Als dit niet lukt, zelfklevend plastic zakje aanbrengen en maximaal 30 minuten laten zitten; zodra zich urine in het zakje bevindt, met steriele spuit en naald het zakje - na desinfecteren - puncteren en de urine overbrengen in laboratoriumflesje. Men dient zich te realiseren, dat bij monsterafname door middel van een kleefzakje de in de urine aangetroffen bacteriën afkomstig kunnen zijn van genitalia en perineum, hetgeen de interpretatie van positieve uitslagen bemoeilijkt.

* als het te lastig is om rechtstreeks in de container te plassen dan in een goed schoongemaakt potje of bakje plassen en de opgevangen urine *direct overschenken in de laboratoriumcontainer.*

BEWAARCONDITIES TOT TRANSPORT:

Koelkast (2-8 °C) , maximaal 24 uur indien direct inzenden niet mogelijk is.

METHODE:

Urinemonsters worden naar wijze van afnemen onderverdeeld in:

- ✓ Urine spontaan geloosd of wijze van afnemen onbekend
- ✓ Catheter-urine (verblijfskatheter)
- ✓ Cystoscopie-urine en urine via eenmalige katheterisatie, stoma, suprapubische katheter
- ✓ Blaaspunctie-urine en urine verkregen via drains (nefrostomie)

Het bacteriologisch onderzoeken van urine omvat microscopie, semikwantitatieve kweek op vaste voedingsbodems en indien nodig determinatie en gevoeligheidsbepaling van de gevonden micro-organismen. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met het aantal bacteriën per ml urine, het aantal soorten bacteriën, de aanwezigheid van leucocyten in de urine en de manier waarop het materiaal verkregen is.

AANVRAAGFORMULIER:

Altijd vermelden hoe de urine is afgenomen i.v.m. beoordeling van de kweek.

Altijd vermelden indien er verdenking is op (chronische) prostatitis. Kleinere aantallen van “normale flora” kunnen dan al van betekenis zijn.

Vermeld de eerste ziektedag, de afnamedatum en -tijd. De klinische gegevens en het al dan niet gebruiken van welke antibiotica, in wat voor dosering en sinds wanneer.

REFERENTIEWAARDE:

Urine behoort steriel te zijn. Bij meer dan 100 bacteriën (van een soort) per ml spontaan geloosde urine kan al sprake zijn van een urineweginfectie. Bijvoorbeeld bij een Honeymoon cystitis met een *Staphylococcus saprophyticus*. Bij cytoscopie, blaaspunctie-urine, of cystoscopie-urine kunnen lagere bacterieaantallen al wijzen op een infectie.

Indien de urine lege artis is afgenomen en verstuurd en er toch meer dan 3 soorten bacteriën wordt gevonden wijst vaak op kolonisatie van de urinewegen en/of biofilm vorming indien sprake is van aanwezigheid van een verblijfskatheter.

FREQUENTIE: Alle werkdagen

ONDERZOEKSDUUR: 2 tot 4 werkdagen